

Lorenz Johann Friedrich Dihn

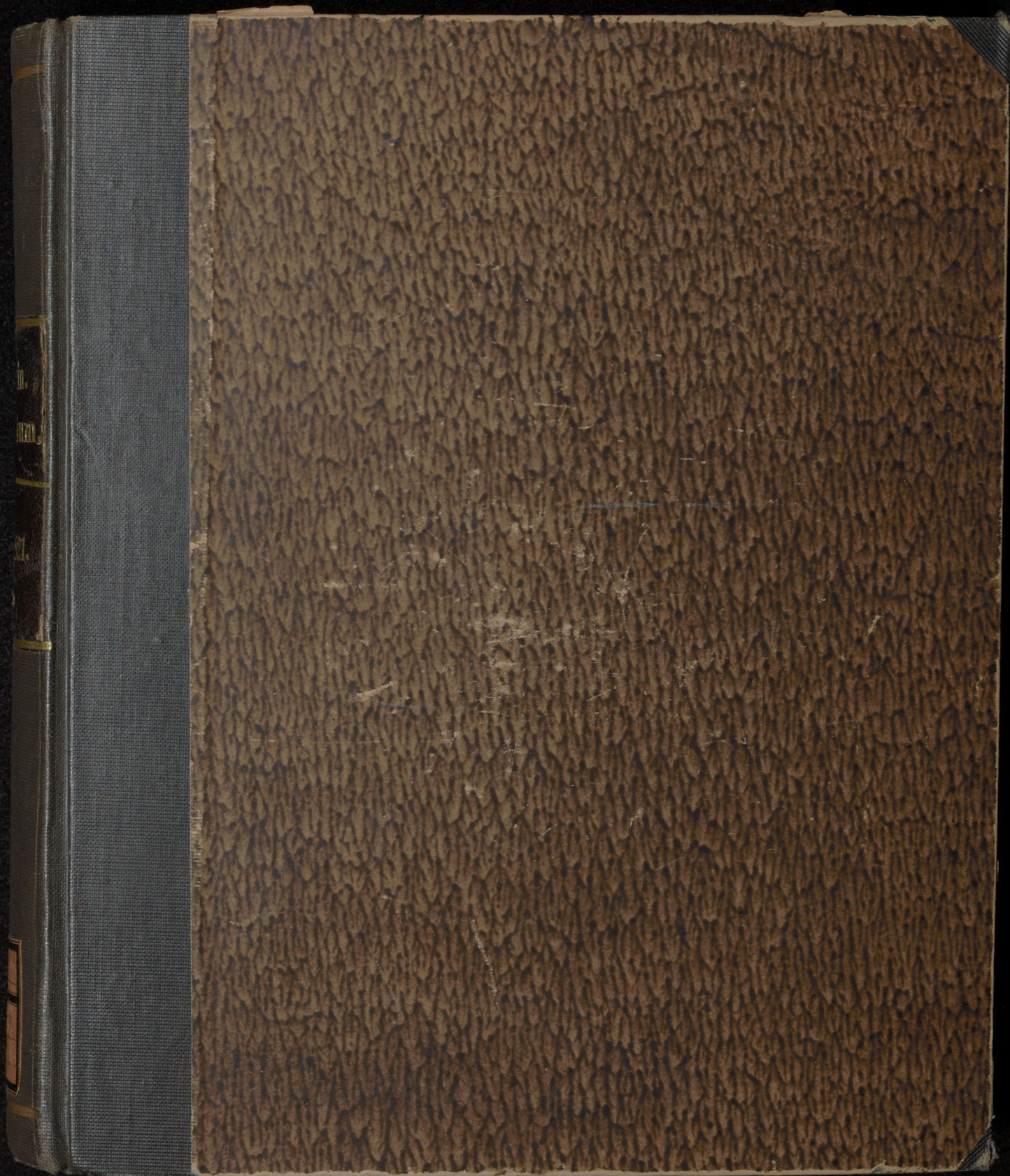
**Serenissimi Principis ac Domini, Christiani Ludovici, Ducis Regnantis
Mecklenburgici ... de patriae & praeceptoris potestatis contentione, quam
collisionem dicunt : Programma Quo Summum Senatum ... ad ipsas Calendas
Aprilis h. a. 1748. in Lyceo Cathedrali, quod Sverini est, habendo examini
interesse ne graventur**

[Schwerin]: Lyteris Bærnsprungianis, [1748]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn890905088>

Druck Freier Zugang

MK-12494. (n.)

Inhalt:

Progr. 2. Intell. der Reformationseinf. 1730.

" 1748.

" " 2. Feier des k. h. Geburtstags.

" 1750. (Dihn, De Terent. etc.)

" 1755. (Clemann, De disc. schol.)

" " (Clemann, Des Bild eines Lehrers etc.)

" " 2. F. d. Augsb. Conf. (Dihn, De Luc. II, 14.)

" 1756. (Dihn, Systema stili)

" 1768. (Clemens, Der richtige Gebrauch der Beiwörter.)

" 1788. (Riemann, üb. d. vermischten Metaphern)

" 1791. (Schmidt, Mittel, Schulen emporzubringen.)

(Nachricht v. d. Sch. Domschule 1791.)

" 1792. (Schmidt, Verf. d. Domschule.)

" 1798. (Vorbereitung zum Vortrag)

" 1800.

" 1801.

" 1802.

" 1807. (Schmidt, Beitr. z. Gesch. d. Domschule. 1.)

" 1808. (" " 2.)

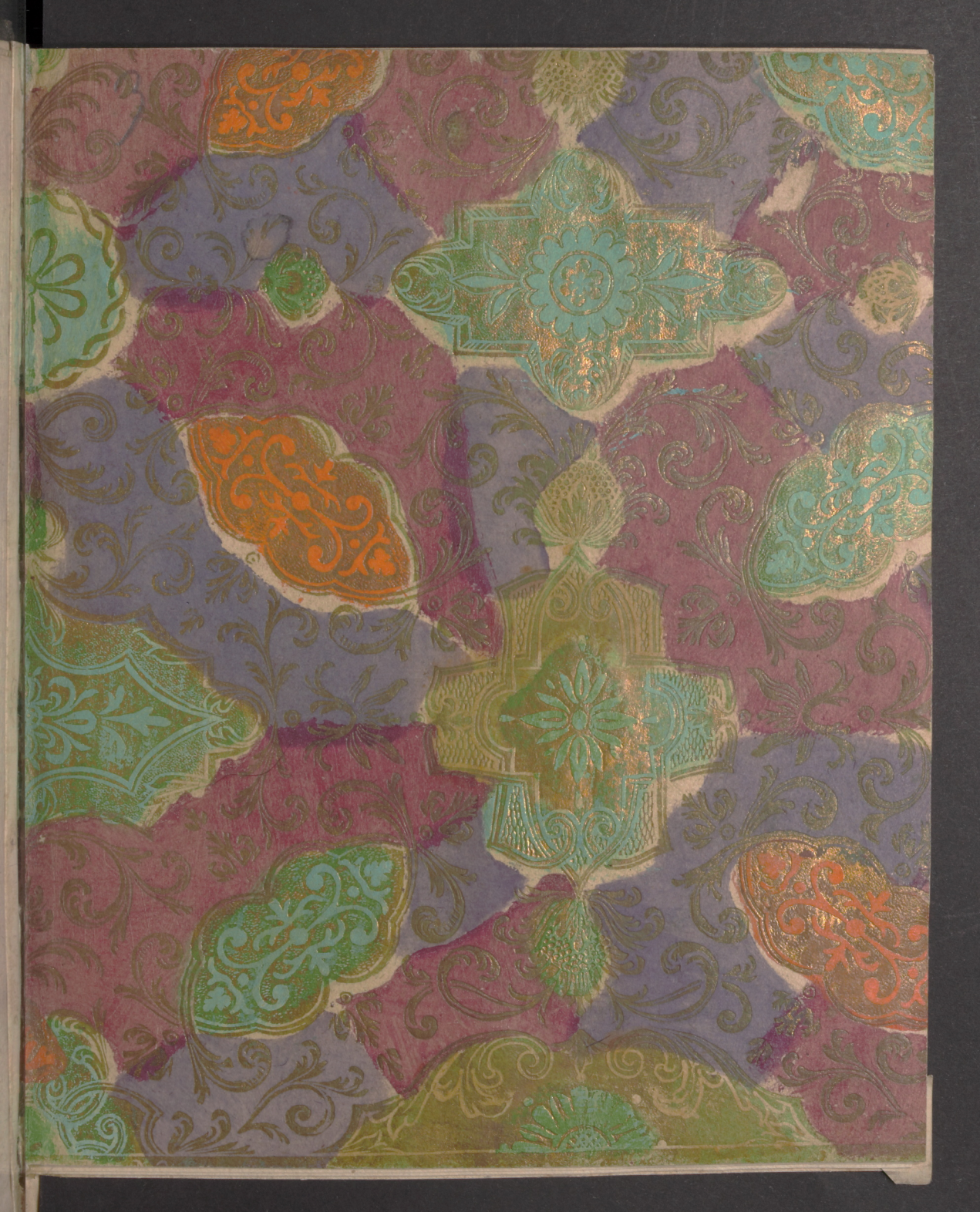
" 1810. (" " 3.)

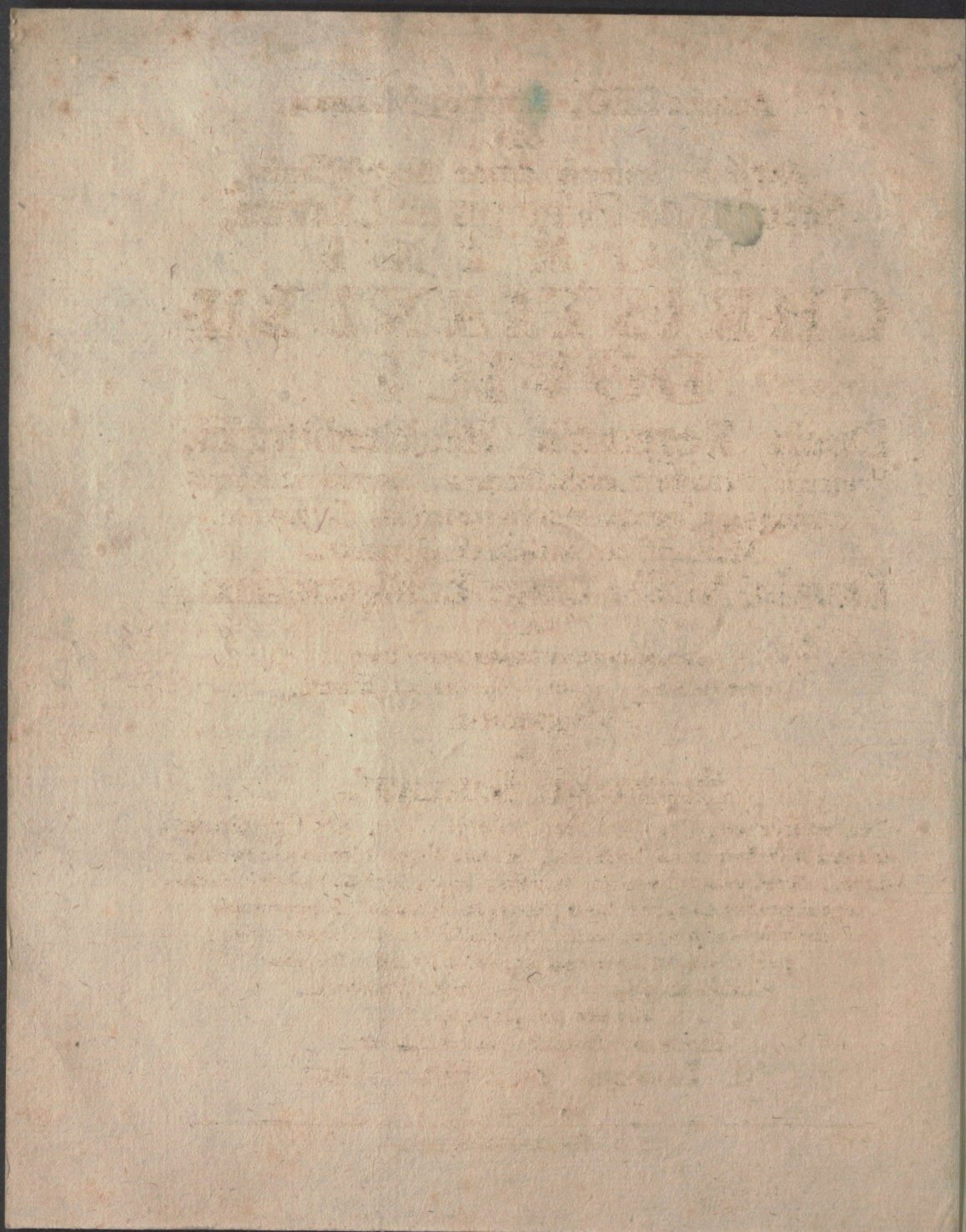
" 1812. (" " 4.)

" 1815. (Brüger, Wie ward der Grieche gebildet?)

Progr. 1817. (Brüger, Helt. Religions-Ideen etc.)
" 2. Reformationstest (I. II. III.)
" 1821. (Bartsch)

3
14.
Auspice DEO, Optimo, Maximo,
&

Auspiciis Summis atque Augustissimis
Serenissimi Principis ac Domini,

3
D O M I N I
CHRISTIANI LU-
DOVICI,

Ducis Regnantis Mecklenburgici,
Principis Vetustæ Gentis Henetæ, Sverini ac Ratze-
tzeburgi, Comitis item Sverinensis, Terrarum
Rostochii ac Stargardiæ Dynastæ,
Domini Nostri longe Indulgentissimi,

de

patriæ & præceptoris potestatis
contentione, quam collisionem dicunt.

Programma

Quo

Summum Senatum,

Generosissimos, Per-Illustres, Illustres Dominos Consiliarios
& Aulæ Ministros atque Doctores, nec non Maxime Reverendum Anti-
stitem, & reliquos verbi divini Ministros, suo quemque loco & ordine
loge dignissimum pariter atque Præ-nobilissimum & Amplissimum
civitatis Magistratum, omnes denique literarum Fautores, ut
publico ad ipsas Calendas Aprilis h. a. 1748. in Lyce-

Cathedrali, quod Sverini est, habendo examini
interesse ne graventur

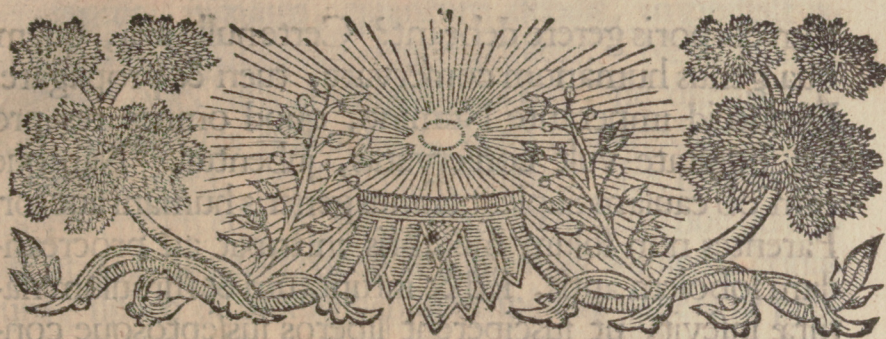
invitat & submissis precibus orat

M. LAURENT. JOH. FRID. DIHN.

Rector.

Lyteris BÆRNSPRUNGIANIS.

196.

§ I.

iserrimam liberorum recens natorum esse
conditionem censendam, vel ex eo
conjicere licet, quod, experientia teste,
neque animæ, nobiliori illi hominum
parti, neque corpori, arctissimo cum

illa quod est conjunctum vinculo, prospicere pos-
sint. Soli enim, nudi & ab omni auxilio externo
destituti jacent; nisi eorum, a quibus sunt procreati,
aut aliorum, obstetrix accedat manus. Quæ vero est ra-
tio, cur Parentes eorum imprimis, quos procreant (a)
liberorum, vitam tueri illorumque cum animæ curam,
A tum

(a) Hanc in sententiam scribit Hugo Grotius Lib. II. de I. B. & P.
Cap. VII. § IV. i. Qui est causa, ut homo existat, is quantum in se est, &
quantum necesse est, prospicere ei debet de his, quæ ad vitam huma-
nam, id est, naturalem ac socialem sunt necessaria,

tum corporis gerere debeant? Certenulla alia, quam qua genus humanum conservare, tueri & propagare, Divino id imperante Numine, quod omnes res pro sua bonitate vult conservatas, jubentur. Namque eam ob causam Sapientissimus generis humani auctor, Parentes non solum membris instruxit ad procreandam sobolem aptis, sed & instinctum & stimulum naturæ iniecit, ut susciperent liberos susceptosque conservarent, hoc est, ut tam animæ, quam corpori procreatorum & recens natorum infantium confulerent. Quum autem omnis omnium omnino hominum Felicitas ad duas illas partes, si statum hominis internum spectemus, transferri & in iis veluti in centro contineri & concurrere, inficias iverit nemo; Parentes in id incumbere oportere, adparet, ut felicitatem liberorum suorum recens natorum tutentur, conservent, au-
geant.

§ II.

Etenim vero, quoniam intuitivam, quam vocant, veræ perfectionis nostræ cognitionem, voluptatem veram; statum autem eum, quo vera ista perdurat voluptas, felicitatem appellare consuevimus; propterea quod Parentes felicitatem liberorum recens natorum tueri, augere & conservare debent (§ I.) omni adhibita diligentia, id agant necesse est, ut statum eorum reddant perfectiorem. Status vero infantium recens natorum, quemadmodum supra demonstra-

stravimus, nimium, quantum debilis, imperfectus, mancus & infirmus esse deprehenditur. Nesciunt ipsi, propter defectum attentionis, clavis, ne dicam, distinctis carentes notionibus, quid sit perfectio, quid voluptas vera, quid vera Felicitas? Ex officio igitur Parentum est, ut, procedente tenera adhuc quamvis aetate, & pedetentim & sensim iis inspirent conatum, nisum & industriam quampiam, quæ se re prodant magis, quam verbis, ex qua eluceat studium aliquod suam ipsorum ad augendi felicitatem promovendique. Quod quidem officium, quo Parentes actiones liberorum suorum ita componunt & dirigunt, ut in iis excitetur conatus efficax suam ipsorum felicitatem corroborandi, eo pertinet, ut quid sit, educare liberos, satis perspicue intelligatur. Quæ cum ita sint, officium est parentum, dare liberis educandis operam.

§ III.

Equidem absque educatione fieri posse, dixerit quispiam, ut liberi, si non omnes, tamen aliqui, generosioris forsitan indolis nati & optimi quique de meliori, ut cum Pœta loquar, luto quasi formati, naturæ suæ præsidio & igniculis divinitus sibi insitis semetipsos fingant & conforment, ita ut virtutis tramiti inhaerentes, nulla quamvis gavisi educatione, tamen felicitatis fiant participes. Quibus, qui ita sentiunt, habeo, quod respondeam. Primum raræ illæ, quæ vocan-

turex proverbii consuetudine, sunt aves. Deinde rarioribus illis exemplis, si qua ostenduntur, ea, quæ quotidiana suppeditat experientia, numero tantum non infinita opponere licebit. In quam partem mihi succurrit, quod apud Generosum & Per-Illustrem Christianum Wolffium in Psychologia Rat. sect. I. Cap. de Attent. & Intellectu § 461 in schol. me legere memini hominis exemplar unum alterumque vix hominis, cui præter educationem defuerit nihil. Ita vero ille Anno 1694 in nemoribus, inquit, ad Lithuaniam & Russiæ confiniis sitis inter gregem urforum captus est juvenis decem circiter annos natus, adspectu horridus, pilis hirsutus, omnis loquelæ expers, imo nec vocis quidem humanæ compos, nec ullum rationis indicium præbens, pedibus ac manibus instar urforum incedens, vultum tamen humanum externaque nudi corporis figura hominem referens. Baptizatus & in commercio cum hominibus degens, levatis contra murum manibus tandem stare pedibus didicit, & dapibus humanis adsyefactus post longum tempus feram naturam exuit ac verba quædam sed inhumana voce proferre coepit. Cum jam de statu silvestris vitæ interrogaretur, ejus non magis recordabatur, quam nos eorum, quæ dicta sunt nobis in cunis vagientibus, Hactenus ille. Plura l. c. exempla, cui commodum erit, legere licebit. Unum hoc nobis sufficiat; quod docet satis superque, quanti referat a teneris, quod
ajunt,

ajunt, ungviculis inhumanitati absque vitæ cultu ad-
fvescere; & quod est apud Nasonem, testam, quæ
recens est, odorem, quo semel est imbuta, diu ad-
modum retinere. Quantum igitur educationi, &
quæ educationis vicem sæpe sustinet, consuetudini ac
celebritati hominum sit tribuendum, jacet in aprico.

§ IV.

Ex officio autem illo, quo Parentes obstricti
sunt liberis educandis operam dare, patria oritur pote-
stas. Nam cum omnis obligatio existat ex motivis,
quæ vulgo dicuntur, tanquam causis efficientibus &
moventibus, quæ Voluntatem ad actionem vel susci-
piendam vel omittendam, & flectunt & stimulant &
svaviter quasi demulcent, aut, ni secus, quam veli-
mus, vocem interpreteris, determinant; nexus au-
tem motivorum istorum cum actionibus idem sit quod
obligationem vocamus; efficitur, ut eo, quod Pa-
rentes ad educandos liberos sunt obligati, jus quod-
dam nanciscantur in liberos. Quum n. omne jus sit
facultas agendi moralis; moraliter autem agere possimus
svadendo, dissvadendo, jubendo, vetando, monen-
do, hortando, imperando, & si quæ aliæ dantur actio-
nes morales harum non dissimiles; sequitur, ut eam
agendi cum liberis rationem ingredi possint; præser-
tim quod vera educandi norma & cura, quam propri-
am esse Parentibus, significavimus (§ 2) istam præ-
scribat. Quemadmodum autem sine imperio aliquo,
A 3 quod

quod Cicero vocat (a) nulla domus, nulla civitas, nec gens, nec hominum universum genus stare potest; ita Terentiano illo, quoniam nobis hic ex usu est, usi definimus patriam, quam intelligimus, potestatem, quod sit jus educandi liberos pro imperio, seu, quæ definitio in eandem abit sententiam: Patria potestas est jus Parentum agendi cum liberis pro imperio. (b)

§ V.

Hanc patriam potestatem sive patri malis, quam matri, sive utrique vindicare, cum ad propositum nostrum parum faciat, nostra hic non interesse existimamus, ut controversiam illam, quamvis vel eruditissimis hominibus aliquid negotii facessisse videatur, componamus. Multo minus in eo versamur, ut quæramus, utrum patriæ potestatis consequens sit jus vitæ & necis? quæ quidem quæstio non a foro Romano, a nostro autem instituto est prorsus aliena. Namque id agimus,

(a) De legibus. Quum leges dico, inquit, nihil aliud intelligo, quam imperium, sine quo nec domus ulla, nec civitas, nec gens, nec hominum universum genus stare, nec rerum natura omnis nec ipse mundus potest.

(b) Apud Romanos parum differebat Dominica & patria potestas. Quare per dominium, quod competit patri in liberos describitur conf. Joh. Gott. Heinecii Elementa juris Civilis Tit. IX. § 136. Quin in quibusdam durior erat patria potestas, quam Dominica l. c. § 37. Neque inaudita vox: ἀρχα ἑξουσία item majestas. Aristoteles a. imperium in liberos βασιλικὸν i. c. regium vocavit cf. Idem Heinece l. c. Tit. 8. § 128.

agimus, ut, quoad ejus fieri potest, breviter disputemus, patriæ potestati cum potestate Præceptoris data, quam præceptoris diximus potestatem, non æque bene convenire.

§ VI.

Prius vero, quam ei rei nos accingamus, ex quo fonte, Præceptoris quæ competit potestas, derive-
tur, pauciserit persequendum verbis. Distinentur Pa-
rentes negotiis & occupationibus, quibus, ut usus re-
rum in vita docet, ita sunt plerumque impediti ipsi &
quasi obruti, ut officii sui memores, quod supra
(§ 2) stabilivimus, etiam atque etiam de liberis recte
educandis sint solliciti. Cui officio cum parum cu-
mulate sese, satis facere posse intelligant, id negotii in
alios ut transferant est necesse. Neque desunt præter
occupationes istas aliæ causæ, quæ transferre hoc
officii genus in alios, non tam sudent, quam im-
perant. Non enim corpori solum liberorum prospici-
cere debent Parentes, victum iis & quæ ad cultum per-
tinent, præbendo (c) sed etiam quam maxime animo-
rum curam gerere. (conf. § I. schol.) Jam vero si in
ipsis Parentum ingenius parum sit præsidii, ad alios
ipsis necessitate adductis confugiendum erit, in qui-
bus

(a) Cf. Samuel Puffendorff. de Jure Naturæ & gentium lib. IV. Cap. XI.
§ 5. Qui quidem, sub nomine, inquit, alimentorum veniunt non
solum, quæ ad naturalem vitam conservandam sunt necessaria, sed &
quæ hominem ad socialem & civilem vitam reddunt idoneum.

bus illas dotes animi & ornamenta inesse, intellexerint. Hinc quæ fit translatio officii illius in Præceptores; Præceptorum audit potestas. Præceptoris igitur potestas in eo consistit, ut in educandis aliorum liberis, quod ad animam ipsorum præcipue pertinet colendam perficiendamque, operam adhibeant cum aliquo, ut ita dicam, imperio. Aut si mavis: Est jus Præceptoris agendi cum discipulis pro imperio.

§ VII

Nunc cessare, dices, patriam potestatem, quam ab officio isto educandi liberos, vacuum esse, sentis. Quod quidem videri multis poterat; sed quo minus cum iis, qui ita judicant, idem sentiamus, dilucidius est explicandum. Namque si non uni, ut fit, sed pluribus Præceptoribus in disciplinam traduntur liberi quo eo major iis educandis possit dari & opera & diligentia; quid impedit, quo minus Parentes aliquam sibi educationis partem, imprimis eam, quæ domi fiat, absentibus Præceptoribus, cupiant salvam. Quod si vero usu veniat, ut sub oculis & in conspectu Parentum liberi, peregre ad colendas artes & mores conformandos missi, versari non possint; in rem eorum esse non negamus, ut morum censores ipsis constituantur, qui partibus cum Parentum, tum Præceptorum functi, quid agant sive domi sive foris isti liberi, sedulo circumspiciant. Quapropter omnem potestatem

statem patriam, demandata opera & disciplina Præceptoribus, cessare pernegamus. Si quis forte in eam, quæ huic adversatur, sententiam, pedibus ut ajunt, ire velit; is fieri posse patriæ & præceptoris potestatis collisionem, ut credat, in animum nunquam inducet. Relinquimus vero nos quidem, Parentibus potestatem suam & auctoritatem factam, tectam integramque; licet cura & potestas liberos educandi hoc est bonis moribus eos & artibus imbuendi, Præceptori sit maximam partem collata.

§ VIII.

Quemadmodum autem fieri possit, (utinam nunquam fieret!) collisio Patriæ istius & Præceptoris potestatis, nunc nostrum est expedire. Parentes, qui educandis liberis operam dare debebant (§ 2.) variis autem negotiis impediti, hanc educandorum liberorum curam Præceptori sive uni sive pluribus etsi demandarant; (§§ 6 & 7) tamen non prorsus vacui sunt ab hoc educationis negotio censendi (§ 7) Remanet igitur iis aliqua educationis ipsius cura & patria potestas relinquitur iis salva (§ 7) Qui autem potestatem habet moraliter cum aliis agendi, gaudet aliquo in alios jure (§ 4) Quem penes est jus in alterum, ille possidet imperium ejus actiones dirigendi (per Def. § 4.) Quod quidem in liberis educandis fieri potest

B

pri-

primum eos modice (a) castigando; deinde si nimium sint pertinaces atque contumaces, & progressu ætatis, quamvis iterum iterumque admoniti, tamen evadant horridiores, duriores, asperiores & oratione & moribus, domo eos prohibendo.

§ IX.

Possitne a. educatio absque omni ista expediri & absolvi castigatione, res potest esse cuiusdam dubia. Quodsi enim obligationem internam, quæ actionibus moralibus insidet & indivulso est illis adjuncta nexu, perspectam haberent liberi educandi & in agendo ob oculos sibi omni ponerent tempore; tantum ab esset, ut castigatione aliqua & animadversione esset opus, ut natura duce, sponte sua ipsimet ea essent, quæ sunt in officio, peracturi & libere & constanter. Etenim si formam, utcum Tullio loquar, & faciem ipsam honesti cernerent oculis & distinctius, quam fit, cognoscerent liberi; mirabiles in ipsis ad sequendum, quod honestum, justum & decorum est, excitarentur existerentque amores. Sed per ætatem cognitione illa destituti, secus agunt, ac par erat, sæpissime; & non tam virtutis amore, quam formidine poenæ peccare oderunt. Quam ob causam tanquam repagula sunt petulantia & malitia liberorum educandorum ob-

(a) Conf. Illust. Joach. Georg. Darjes Institutiones Jurisprudentiæ Universalis § 585 Cor., adde Heineccium l. c. § 140.

objiciendæ poenæ. Omnis enim poena imperitis rerum
& voluntate perditis proposita est nihil aliud, quam
deterrens quædam causa, qua male agere desinant
& movens eadem causa, qua bene agendi nacti occa-
sionem bene agere discant. Variæ autem quoniam
dantur, quæ generi isti poenarum sunt subjectæ tan-
quam partes, quas species dicimus; id circo vel has levi-
ter attingere, operæ pretium duco.

§ X.

Quicquid enim agimus, quicquid molimur &
tractamus, est ejusmodi, ut sive boni aliquid, sive
mali; sive commodi, quod statum nostrum aliorum-
que perfectiorem, sive incommodi, quod eundem
cum internum, tum externum imperfectiorem reddit,
pariat. Qui quidem effectus cum sit perpetuo cum
omnibus omnino actionibus nostris moralibus con-
junctus, ipsas efficit vel bonas, vel malas. Nunc eo-
rum, qui de moribus præcipiunt, loquendi fert ra-
tio; ut tales effectus bonos cum actionibus conjun-
ctos bonis, consequentia eaque bona, quibus & præ-
miorum tribuerunt nomen, appellent; quemadmo-
dum effectus mali cum actionibus malis conjuncti il-
lis vocantur consequentia mala, quæ poenæ dicuntur.
Sed vero bonitas hæc moralis & pravitas ipsis actio-
nibus semper inest: Quare qui moraliter male agunt
seu peccant, malitiæ suæ semper dant poenas: Quas
qui-

quidem poenas, quoniam natura eas cum actionibus pravis conjunxit, poenas naturales vocarunt. Hic autem liberi cœcutiunt per ætatem ista notitia nondum imbuti (§9) & si ætate procedente imbuantur ea; tamen, ut fit, surdis plerumque narratur, quod ajunt, fabula; usque adeo omne est ingenium ad libidinem proclive; cui indulgentes liberi, licet meliora interdum videant, tamen deteriora sequuti, in pessima quæque, nisi coerceantur, ruunt. Quare a poenis naturalibus juventuti explicatis, sæpe veniendum est ad poenas arbitrarias, quæ sunt moventes causæ ad bene agendum malaque fugienda a superiore aliquo data. At vero non modo Parentum, sed etiam Præceptorum, quibus in disciplinam sunt traditi liberi, subsunt potestati (§8) Quapropter & hi poenas illis irrogare possunt istas arbitrarias, ad quas referimus verborum asperitatem, acerbilitatem, terrorem, minas, mulctam, verbera, carcerem & id genus alias.

§ XI.

Quemadmodum autem omnis saltus, quod est tritum sermone proverbium, periculosus est & præceps; ita cavendum, ne in educandis liberis, saltu quasi facto a verbis statim progrediamur ad verbera. Quorsum illud Plutarchi, qui præclare, ut reliqua, sic hac de re præcipit & interdicit: *Madia*, per deum te obtestor,

testor, ne ad verbera inconsulto & temere descendas.
 (a) (b) Nam cum in verbis satis insit vel acrimonia,
 vel acerbitatis vel castigationis & animadversionis,
 pariter atque in minis & gestibus reliquis, qui non pa-
 rum habent momenti in educatione; verberibus etiam
 atque etiam, iterum iterumque haud opus est. Sed
 gradibus, qui vocantur, admonitionis adhibitis, ubi
 parum, qui sunt educandis liberis praefecti, sese pro-
 fecisse sentient, tum demum non verbis tantum, sed
 quoque verberibus nos vero locum relinquentes sta-
 tuimus, praeter reliquas, quas (§ 10) aduximus, ar-
 bitrarias poenas, vel domo & coetu reliquorum edu-
 candorum, qui neque verbis, neque verberibus, ne-
 que vultu neque minis neque reliquis poenarum arbi-
 trariarum generibus possunt ad sanitatem adduci, esse
 excludendos. Omnem igitur educationem absque poe-
 na arbitraria, animadversione & castigatione fieri
 posse, pernegamus.

§ XII.

Nunc vero sive respicias rationem bonis literis &
 moribus liberos educandos imbuendi, sive, quae ab
 educatione abesse non potest (§ 11) castigationem

B 3

spe-

(a) Plutarchus lib. XI, de Educatione (b) Ad instar Orbilii istius, qui
 Horatio dicitur plagosus, cujus sceptrum fuerunt sine dubio & virga &
 baculus nunquam otiosus, nunquam feriat, nunquam nihil agens.

spectes; dissensum, quem dies docet, utriusque rei inter Præceptorem simul atque parentes fieri non solum posse, sed etiam vere existere sæpius, negaverit nemo. De ultimo dissensus genere in præsentia tantum dicemus, præsertim quod maxime vulgare & longe molestissimum est. Esto Cajus Parens cetera æque bonus ac honestus vir atque Sempronius Præceptor; Titius autem Caji filius Sempronio in disciplinam datus, tantum abest, ut Sempronio auscultet ejusque dictis, adhorationibus, obtestationibus morem gerat, ut perfrictæ frontis adolescens nequam jurgiiis perpetuis delectetur & rixis. Quo fit, ut tandem aliquando petulantia suæ poenas dare jubeatur. Dissentit Cajus Parens à Sempronio & mulctam irrogatam solvere vetat. En! dissensum inter Cajum Parentem & Præceptorem Sempronium. Talem dissensum appellamus, nostro, nisi omnia nos fallant, jure contentionem, aut si malis, collisionem sive pugnam Patriæ & Præceptoris potestatis; quam definimus, quod sit dissensus Parentum & Præceptorum in educandis liberis. Sicuti autem in omni collisione morali duæ minimum dantur regulæ, quarum una alteri si præferatur, exceptio existit, ita hac in pugna utra alteri sit præferenda, & utrum lex Præceptoris, quæ jubet; an Parentis, quæ vetat, sit sequenda, paucis, ne longiores simus, est differendum.

§ XIII.

§ XIII.

Itaque argumentamur; Quo major est motivorum multitudo in altera collisionis parte, eo majus etiam erit moralis obligationis pondus. Namque cum omnem moralem obligationem ex nexu motivorum cum actionibus, recte, ni fallebamus, emensi simus (§4) omni morali obligationi majus accedet pondus ei, in qua plures insunt moventes causæ sive motiva, quæ vulgo dicuntur, quam quæ istis ea ex parte deficitur. Ergo, quia in Præceptoris potestate, imprimis ejus, qui publica est auctoritate constitutus (a) major in est motivorum istorum multitudo; quippe cum auctoritas illa publica vel maximum rei addat pondus, & præterea aliquam nos tantummodo partem Parentibus salvam, voluntate ipsorum & consensu, relinquere, & tantum non omnem Præceptoribus traditam esse demonstraverimus; (§7.) In collisione Patriæ & Præceptoris potestatis non parentum magis, quam Præceptorum leges esse sequendas, liquet.

§ XIV.

(a) Conf. D. Petri Georg. Tholosani eo, quo floruit, tempore ICTI nemini secundi & Polyhistoris lib. 15 de Republica sive de prima institutione puerorum & juvenum in societate civili Cap. I. Quo capite statim ab initio, Quia inquit, ut ait M. T. Cicero de Divinatione,

nullum minus reipublicæ adferre majus meliusve possumus, quam si
 doceamus atque erudiamus juventutem, iis præsertim moribus atque
 temporibus, quibus ita prolapsa est, ut omnium opibus refrenanda
 atque coercenda sit; non minorem reipublicæ curam in ea parte col-
 locandam esse censebimus, quam inceteris, quæ ad administratio-
 nem ejus, qui præest civibus, impendendam esse operæ pretium vi-
 deatur. Et Cap. III. lib. 18. Curandum est rempublicam tractanti-
 bus, ut eos, quos idoneos existimaverint & probaverint ad institu-
 tionem juventutis sufficientes, propositis honoribus, uti etiam sti-
 pendiis alliciant & excitent immunitatibus, privilegiis & favoribus
 prosequantur, ut jam ita honorati, in laboribus, qui certe prope-
 modum intolerabiles sunt, perseverent, ab OMNI INJURIA PO-
 PULARI defensi & conservati ut alii exemplo eorum excitati ad inservien-
 dum reipublicæ publicisque utilitatibus se præparent. Quare & pæda-
 gogi privati & publici, Præceptores & Professores, quibus partes suas
 patres & officium committunt, siue ii sint præpositi sacris institutio-
 nibus, quæ ad fidem pertinent Christianam, siue præfecti moribus
 informandis, siue artibus & disciplinis liberalibus, aut justitiæ di-
 scendæ, quæ magis ad utilitatem rei publicæ accedit debent tanquam
 fratres a fratribus honorari, imo magis, quia eorum (Parentum) officium
 gerunt &, quæ ipsi non norunt filiis tradere, forsitan rudes & aliis
 distincti negotiis, suppleant.

VIX

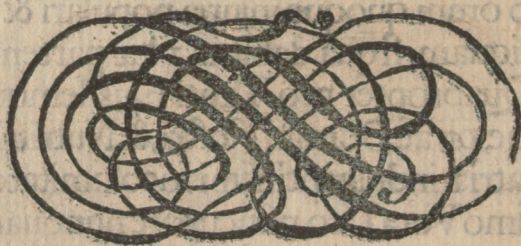
(1) Conf. D. Petri Georg. Tholani eo. uno fœderis tempore ICTI
 & nuptiæ secundæ & Populi lib. 17. de Republica siue de prima in-
 stitutions prætorum & invenum in locutione civil. Cap. I. Cap. cap.
 et hanc ad latio. Conf. indit. et in M. T. Cicerone de Dignitate

§ XIV.

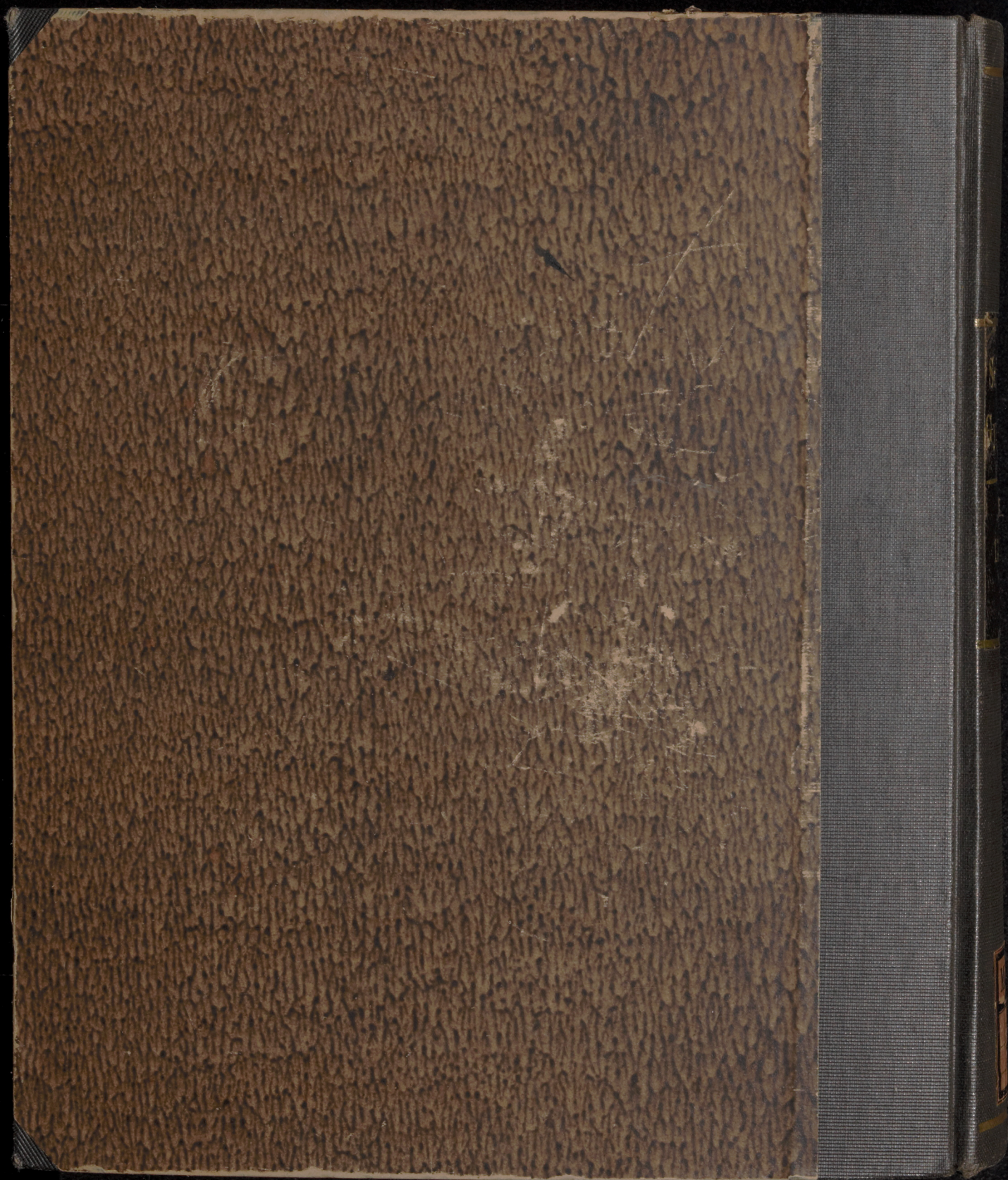
Quanquam munus, quo fungor octavum jam annum & decimum, ab omni contentione & collisione patriæ & præceptoris potestatis non fuit immune; quippe cum superiorem tantum, non alium quenquam annum inter eos referre possim, qui mihi non alio sit notandus calculo; tamen, quod DEUS felix faustumque esse jubeat, & certo scio, & spero & confido, fore, ut sub Auspiciis **Serenissimi Principis ac Domini, Domini CHRISTIANI LUDOVICI**, Ducis Regnantis Mecklenburgici, Principis Vetusstæ Gentis Henetæ, Sverini ac Ratzeburgi, Comitis item Sverinensis, Terrarum Rostochii ac Stargardix Dynastæ, Domini Nostri longe Indulgentissimi, ab omni quoque injuria populari & liber & vindicatus reliquam, si qua dabitur, vitæ partem transigere possim. Quapropter pro Tanti Ejusdemque Clementissimi Principis ac Domini Nostri, & Nutriti Serenissimi & Patris Patriæ indulgentissimi Incolumitate & Regimine Felicissimo Vota Deo nuncupare nunquam desinam. Qui vero de coetu publico (reliquos enim pertinaces contumaces, duriores, horridiores, asperiores & oratione & moribus, quos multis nostris indignos § 8. judicavimus, vel abire jussi vel passus sum) fidei sunt meæ concrediti, hi se tales gerunt, quales juvenes bonæ spæi & in patriæ commodum natos, decet. Horum

rum juvenum simul & puerorum profectibus in publico periclitandis Examine, ut Vos, Viri Generosissimi, Per Illustres, Illustres, Maxime & Plurimum Reverendi, Prænobilissimi, Amplissimi, Doctissimi ad ipsas Calendas Aprilis hora matutina nona interesse & finito examine Laurent. Andr. Christian. Amsel, optimæ spei Juvenem Viri Consultissimi atque Celeberrimi Domini Doctoris Georgii Frid. Amselii, quocum mihi nulla unquam de disciplina atque educatione filiorum neque hujus matu minimi sui fuit contentio, ultimum Lyceo Nostro vale dicturum atque in Academiam Patriam abiturum, subauscultare ne gravemini, ea, qua decet animi observantia & cultu oro quæsoque.

F I N I S.

§ XIV.

am munus, quo fungor octavum jam
 mum, ab omni contentione & collisio-
 rceptoris potestatis non fuit immune;
 superiorem tantum, non alium quen-
 inter eos referre possim, qui mihi non al-
 us calculo; tamen, quod DEUS felix
 e jubeat, & certo scio, & spero & con-
 sub Auspiciis Serenissimi Prin-
 domini, Domini CHRISTI-
 DOVICI, Ducis Regnantis Mecklen-
 ois Vetustæ Gentis Henetæ, Sverini ac Ra-
 itis item Sverinensis, Terrarum Rostochii
 Dynastæ, Domini Nostrilongæ Indulgen-
 ni quoque injuria populari & liber & vin-
 m, si quæ dabitur, vitæ partem transigere
 propter pro Tanti Ejusdemque Clemen-
 sac Domini Nostræ, & Nutriti Serenissimi
 indulgentissimi Incolumitate & Regimi-
 nota Deo nuncupare nunquam desinam.
 ceti publico (reliquos enim pertinaces
 duriores, horridiores, asperiores &
 ribus, quos multis nostris indignos § 8.
 vel abire jussi vel passus sum) fidei sunt
 , hi se tales gerunt, quales juvenes bo-
 triæ commodum natos, decet. Ho-
 rum